

УКРАЇНСЬКИЙ САМОСТІЙНИК

Часопис Союзу Українських Провінціальних Організацій (СУПО) в ЧСР

ЛІБЕРЕЦЬ, 15 ЖОВТНЯ 1935

8-9

Виходить 1 раз на місяць. — Передплата річно 12— Кч. — Окреме число 1— Кч. Адреса Редакції та Адміністрації:
„Українськй Самостійник“ Růžodol I, čp. 222, u Liberce. Разумок поштової відплати в Празі ч. 68.210, „Українськй Самостійник“.

РАДУЙСЯ, БО ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ НАСТАВ...

„Ми вольні“ повеслось в над Дністра і громом повотилося на вільні вже Наддніпринські степи... Проснувся зі свого вікового сну Український Велетень, пірвав найдавні, котрі владілись в живе його тіло, розвалилися мордони, що їх насильно вивадили ворожі руки і вольний став волею Своєю, на всіх українських землях:

...Труснув Кавказ, вперевзвся Бескидом
І глумив як хазарі домонгити
У своїй хаті, по своїм полі. (Франко).

Пам'ятник поверненя Борцям в Ліберці.

І на стороні Своєї поставив меч. Зброя вільних у свої руки вани, щоб вліпери ворожих орд внавали, що в заході і півночі неволою Йому тесли, свіжі найдавні жували. У бій пішов жорстокий, нерівний, за права Свої за Свободу.

І хоч кровю аламаній вив серед шляху і ві авесилених рух випустив аламаній меч, хоч ворожий чобіт брутално оперся в Його груди — Він все не раб, бо патно рабства ави кровю...

І хоч на руках Його давонять знову свіжі найдавні — та не заглушать вони бренькоту зброї мнудих, вивольних боїв і пригадувати Йому будуть, що Він Волі Св.

...авне в груди, могутній поклик бунту
І спалахне огнем ненависти і жюди...

(Карманський).

Шукаємо авторитетів.

Порушуємо тут старе і болоче в нас питання. В цілій дотепершній історії України не знайдемо занадто багатьох постатей, що для їх сучасників були загально визнаними авторитетами. В сучасній добі падають пера українські патріоти від сорому, коли їх чування занитують про авторитети, провідні постаті українського народу. Сьогодні нема в нас навіть таких помітніших діячів, якими були, напр., Михайло Грушевський (в передвоєнній добі), Симон Петлюра (на початку української революції після світової війни) або Степан Сміль-Стоцький (на Буковині перед світовою війною). При великій сучасній скруті для українського народу потреба в загально визнаних, впливових і неспохитних провідниках нашого народу особливо велика. Зрозуміло це нарешті мабути всеукраїнське громадянство. Особливо гостро відчувають брак авторитетів недавні активні борці за вивольнення України. Власне вони — колишні слухняні воєнки — мучаться чи не найбільше, коли спостерігають поширене в нас політично-громадське безладдя і зростаючу національно-громадську байдужість від якої нерідко не встані оборонитися, навіть колишні активні борці за волю України. Як і коли замість безладдя в українських рядах впапанув вме лад? Як і коли зосередяться хотіния всіх нас у спільних чинах? Коли вме нарешті зуміють українці зосереджувати не тільки числа і привиди на реєстрах численних і здебільшого малодіяльних організацій, але матикувати янугу на ділі виявляти свою спільну та одностайну національно-громадську свідомість?

Справді, чи зможуть знову здобути собі авторитет серед широких українських мас ті діячі, які підчас нещасливого будування Української Держави в 1917-1920 р. р. виявили свою цілковиту неадаптивність, хитвість і вивольність? Риз утраченого авторитету неможливо наново придбати ні партійними нарадами, ні міжпартійними конгресами. Коли б ті колишні партійні діячі були менше зичувалися творами Карла Маркса, а більше цікавилися і вчилися розуміти твори Тараса Шевченка; навколи б у них тоді була переважала національно-державна ідея, а не партійна, — то напевно не стогали би українськой народ під тиском чоботом гнобителів, а була б своя власна держава, в шій знайшлися б чимало місця для комкої партійної діячів...

Сірі стрілецькі маси, що серед найважливіших обставин хоробро та безкорисно нововали і терпіли від авіанів, ран або недуг, — маси, що хоч і не мають вни своїх стрілецьких одностройів, проте готові знову покласти своє життя в боротьбі за вільну Україну, — не допустять вме ніколи, щоб якібудь спорохнівші політичні гуртки навіддали їх свою волю та провадили до нової авеніри і нового сорому. Воля активного стрілецтва мусить бути панована. Авторитетами для них можуть стати не балакуни і не авібітніки, але люди праці, що й серед найгірших обставин не втікають від загалу і не припиняють боротьби за Україну.

Нарада Українських Організацій в Мл. Болеславі.

Реалізуючи постанову З'їзду Ради СУПО з дня 27. січня ц. р., а це, утворення „Ради Представників Українських Організацій в ЧСР“, скликала управа СУПО при співучасті Чесько-Українського Т-ва в Мл. Болеславі нараду на день 14. і 15. вересня ц. р. На нараду прибули ті організації, котрі на виклик управи СУПО в „У. С.“ дали свою згоду до співпраці. У нараді, котра зайнялася рівно ж справою Української Північчї в Раженицях швидко участь: Чесько-Українське Т-во Мл. Болеслава (цїла управа), Укр. Т-во „Єдність“ (др. Должницький, др. Меринда), Т-во Укр. Імкен. (іжк. Галька), Укр. Комітет в ЧСР (іжк. Яремін), Управа УВРС (проф. Паливода, др. Фрицци), Укр. Соціал. (проф. Любимецький), Укр. Пласт СУПЕ (др. Куринь), Укр. Січовий Союз (др. Гайдовський-Потанович), всі союзи орґаніза. СУПО і багато гостей як українців так і чехів. З чехів були між іншим: заступник респуб. посол клубу посол Рехціль, іжк. Вейр, властитель дібр Сосна з дружиною, секретар міста Клівн, директор Патцак з дружиною, професори Емановський і Брандч, редактори Кудрив і Брозек, командант жандармерії Кубеш з дружиною і інші. З українців крім делегатів можна було зазначити др. Масика, котрий своєю муралівною працею в рамках Чесько-Українського Т-ва зробив дуже багато добра для аґаду, далше проф. Хлора, др. Біліка з дружиною, др. Сірка з дружиною, др. Гриняк, др. Голошка, о. Гошка, іжк. Стахуринь, іжк. Рибак та інших. Наслідо багато привітань і оправдань як від окрес. гетьмана та чеських політичних, культурних і громадських організацій.

З цього З'їзду виславо привітальні телеграми П. Президентів Республіки Т. Г. Масарикові, президентів міністрів Я. Маліпетрові і жіноцтві соціальної опіки іжк. Нечасові, котрого можна сміло на-

звати каменем української справи в ЧСР.

Перший день наради (голова іжк. Галька, секретарі др. Фрицци і секретар

Заступник респуб. посол, клубу посол Рехціль.

Клівн), котрі провадилися в чеській мові, був присвячений на поширення й поглиблення тих чехословацько-українських взаємин, що так успішно почали розвиватися старшинами Чесько-Українського Т-ва в Мл. Болеславі. Іжк. Галька представив сучасне політичне положення Українського Народу в др. Должницький зачитав реферат про історичний розвиток українського руху.

З привітаннями і заявами виступили гості

чехи а головин посол Рехціль, власт. дібр Сосна, ред. Кудрив, котрому „Н“ на трудах цілком не противилося переміняти українською справою, іжк. Вейр голова ЧУТ, у котрого — як оповідають — лежить все на столі стара карта України з новою сім омажкованими всіма гостями, секретар Клівн, котрий цілу суботу надіслав українській герб на прикращення салі і т. д. Всі вони висловили повне зрозуміння вивольних змагань Українського Народу на всіх його землях. По приїздах і заявах української сторони покінчено наради першого дня о год. 1. вночі відспіванням українського і чеського гімну.

Треба а радістю зазначити, що мабути перший раз почути слова а уст о. Гошка в його промові „Ми українці...“ бо до тепер чули ми лише „Ви українці...“

Другого дня до полудня відправив о. Гошко а битком виконаній церкві співну Саунбу Богу.

Дальші наради почалися в 14 год. (голова іжк. Яремін, секретар др. Фрицци), котрі були проваджені в українській мові, де було обговорено практичний бік самого питання консолідації. Вибрано окрему комісію, котра має бігом одного місяця випрацювати план, що має довести до консолідації. До складу тої комісії входить: др. Масика, проф. Паливода, іжк. Яремін, іжк. Оснач, др. Фрицци, І. Перень, Г. Досич, і М. Каркут. Комісія має право констатції.

Виславо нарада була вивиснена рідку резолюцій, що стверджують потребу консолідації всіх українських сил для легшого й більшого організованого реалізування наших національних стремлінь.

Про зїзд подала інформації найше ціла українська і чеська преса, але в деяких випадках дуже побіжно і односторонньо, цебо так, як справи тої чи іншої партії вимагають.

людного повстання. Століття бездержавного життя України закінчили во собі новою епоєю. Велика частина освічених українців забула свою походження, свою українську мову, свою та українські історичні завдання. „Русини“, „малороси“, „міські козаки“ та інші різномісні українці не вистали — на десятиліття розіснування Української Держави — повернутися до нової національно-державної свідомости. Чекало сиділох українців, що брали чинну участь у відродженні Української Держави 1917—1920 років (УНР і ЗУНР), не спромоглися ніколи звільнитися від отруйно-визіданого впливу з боку чужих культур і чужих держав.

На цілому таї ворогів силі одружи собі переможу над шачно мовниками і бідніями, хоч і лідарство-торобрже, українське армією та звичайно сучасно своє панування. Вороги а діли не відкидали свого історичного лакиру звичайні всі зі змінами, щоб могли повести за собою український народ до нового останнього бою. Звичайні мовники українців, рубуються українська родина, розвивається українська церква, ламкаються школи, затроюються душі молодого повстання... А все це во іже повнедення незалежного а своєї ієдності українського самостійництва!

Таїм несамостійній ворогій шачалі на просторах українського З'їзду і Заходу не був досі протиставлений незалежний та єдиний чин усіх українців без огляду на їх політично-партійні переконання. Перемога ворогів збільшила безпорадність і вичужість українських політичних провідників. Деякі а них відступили на вулицю поле культурництва. Деякі відкинули слово вірними лише тим гаслям і засобам боротьби, що були доцільними в добі 1917—1920 років. Інші не спромоглися оживити своїм думанням цілість українського ідеї та сферували гін жадібних чинів свідомих силі народу в напрямку вульгарно-бюрократичних лише невеличких туркменів, тіснїшима батьківщинами*

і фаміліїшма середняшма організаційні спроби. Частина а них вибрала собі такі завдання, що а більшій мірі нещіль суцільність і силу українського народу а не ослабляють ворога. А майже всі вони обмежили свою діяльність на земельну палатку щодо освітності верству іже усвідомлення і освітнених українців.

Широкий народний маса, покотре власні українських селян і робітників, або були віддані на поталу ворожих національно і соціально гнобителів, або були полізовані на самих себе.

А шачал до Соборної Української Самостійної Держави веде лише через найширші дані ділі самодержавних українських селян і робітників. Лише вони мають ту владому й стійку національну силу, що в свій час вкочувалася була могутній армі Богдана Хмельницького, а в шачній добі — відновлення української державности. Коли наша культура і шачедана, спра селянсько-робітничої маси почне почути себе суцільно громадою свідомих повновартісних людей-свідомців майбутньої Української Держави, — тоді народиться наша національна сила і тоді переживемо всі ці всі до діла.

Наша сила в самі час — у цілому нашому народі. Байдуке — чи хто опинив нас залежить до шачбуди партії чи ні. Коженній систиний свого національного обов'язку і чеської українців може стати епікатором визволення України. Визволення шачедана і розвратка не динькожеми ні України всі собі сили, лише — ворогам.

Наша сила у вірї непереможності української ідеї і а вичужість українського народу до власного державного життя. Ця наша сила апростатиме а віру того, що-сильніш поширюватимуться суцільні думки тих українців, що а спільній праці та боротьбі проти ворога — вичитуються власно себе шанувати.

Всі передплатуйте **НАУКОВО-ЛІТЕРАТУРНИЙ МІСЯЧНИК „НАША КУЛЬТУРА“**

Головний Редактор і Видавець Проф. Д-р Іван ОГНЕНКО. Щомісяць виходить чотирьохаркусне книжка.

ПЕРЕДПЛАТА в євро, а також у Чехословаччині, Австрії а Мадярині: річно 10 ал., шіромо 5 ал., чвертьрічно 2-50 ал., місячно 1 ал. За границею: В Європі 12 ал., шіромо 3 дол., річно, Окрема книжка в євро 1 ал., за границею 30 цент.

Конто чеське П. К. О. ч. 5680.
Адреса Редації а Адміністрації:
Waltawa 4, ul. Stalowa 25 m. 10.

Культура наша стародавня й глибока — а найайже й шанувати її!
СИЛА НАЦІЇ — В СИЛІ ПІ КУЛЬТУРИ

Від Редації.

Неадруковані рукописи не зертуються і а приводу них Редація не літуеться. Редація літературно собі право скорочення та виправлення всіх рукописів. Редаціяне замінює а кожного місяця. За оголошення Редація не відповідє. При всьдих запитаннях долучити листіку або І корону поштовою марку на відповідь.

З ЖИТТЯ ЧЛЕНІВ СУПО.

Пам'ятник виставлений Українським Допомагаєм Т-вом в Ліберці.

Одним з найгарніших пам'ятників — вісім осуду чужинці — на цілу околицю, де пам'ятник помершим товаришам по зброї, котрий стоїть на військовому кладовищі в Рупрехтцях коло Ліберця. Ліберець, це перший осідок міжцарів (угорців з польським полонієм), мадярів (італійським полонієм) і кривавців. Тому власне, що та частина української еміграції приходила в більшість безпосередньо з поля битви, тому і число тут померлих набуло найбільше — похоронено коло 30 бунтарів хоробрих воїнів на чолі з пор. др. суд. Левицьким.

Пам'ятник проектував український вистець В. Касін, моделював акад. різьбяр Віде а ставила фірма Горн в Ліберці.

Відрагати пам'ятника відбулося 5. червня 1927 р. при співучасті всіх партійних угруповань, соколиків, кластунів і студентів. Пам'ятник перебрала військова команда під свою охорону. Він представляв убитого ворожою кулею стрільця з крісом в руці, а над ним заплакану матір з дітьми. Витрати на будівлю на 72%, погратало УДТ а власно його члени (тоді 30), а остатню загально-українська еміграція. Найбільшу заслугу на здобуття матеріальних засобів має п. Грицько Гарматій, котрий — як тоді говорилося — днював і ночував під пам'ятником розпродуючи картки-визивки і тим дозволив бігом двох місяців витрати на будівлю з цілостою покрити.

Український пам'ятник в Ліберці є славним на цілу околицю. Під ним можна стрінути кожної неділі багато подорожних як з ЧСР так і на границі, а старенькі матері моляться на колінах на душі своїх рідних уланчик у світовій війні.

Укр. Довок. Т-во в Ліберці відбуло дня 8. II. ц. р. свої чергові членські сходження на котрих прийнято до відомо уступлення п. М. Зависького — до місцевих урядованих — а головування та погодження багато бачучих справ. Духовна мушкетер УДТ відбуває свої проби прийняти кожної суботи під проносом одного члена з тутеш. військовій оркестри. Т-во робить всі заходи для належного знавування Свята І. Листопада.

Пожертви переслані череа „У. С.“ (в коронках чеських).

На пресовий фонд У. С.: А. Савчук 20-; др. М. Паршоненко 13-; В. Дикун 10-; І. Переш 10-; інж. В. Криницький 8-; П. Костецький 7-; інж. І. Сокура, інж. П. Пеліпенко, інж. Й. Черніловський, др. І. Попель, інж. Р. Данилович, др. Фаріон, др. М. Слюсар, інсп. З. Вило, інж. Г. Василевський, Колодій по 5-; В. Золотаренко 4-; др. Грищак, др. інж. Кошоба, Онисько Чорний по 3-; Мегіс 250; др. Ф. Гула, др. І. Пшавецький, М. Секретар, С. Бандурський, С. Балицький, В. Канський, Ільчичин, Макар, Дребіт, Марушак, Палійчук, Дмитришак, Скорохід, Сидорович по 2-; Драган, Фецак і Томак по 1-. Террафілям 10-.

Для інваліда чет. М. Білокура: др. інж. А. Кошоба 10-; др. Фаріон 5-.

На будову пам'ятника в Поєфоні: др. М. Слюсар 50-; Збірна УВРС в Терезині-Літомирці 36-; (Онисько, Чорний, Мегіс, по 5-; Марушак, Дребіт по 3-; Поцлуйко, Фецак, Скорохід, Драган, Колодій, Ільчичин, Воичина по 2-; а Борш 1-. Дякуємо! Хто далі?

Пам'ятник виставлений т-вом Соколиків Українських Емігрантів на північно-східно Чехії в осідках в Градці Кральовне.

Відвіз С. У. Е. в р. 1925 за головування п. Микола Доружани виставив власними силами на військовому кладовищі в Поєхоні коло Градця Крал. другий соціальний пам'ятник для † Івана Вентика стар. пушкаря гарм. полку „Хорія“.

Пам'ятник Українським Героям у Поєхоні.

який народився в 1886 р. в Жаравці, повіт Дьавін, а помер 18. I. 1925 та для † Михайла Брошка, булаа. стар. деснт. гарм. полку „Хорія“, який народився в 1899 р. в Золотовах, повіт Перемішль, а помер 7. VII. 1935.

Подібно тут вінок цього спільного пам'ятника, який є в місціці, а зробила його фірма Міллер в Градці Кральовне.

УВАГА! В районі СУПО шведяться нейсь сотник (?) Кошак, котрий своєю поведінкою може пошкодити українській еміграції загалом, а крім того кожному з осіб. Згадавши який поклаував себе вже в Ліберці, Літомирцях і є можливо, що посується даліше. Що це за чоловік постарасмося точно прослідити.

С В І Й Д О С В О Г О !

КУПУЙТЕ все потрібне для одягнення Вас та Ваших жінок і дітей у фірми

JOS. VUKOJEMSKÁ, MOST,

що жертвуватиме 3% наукової суми на відрагавку „УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИКА“. Цим підтримайте торгівлю члени СУПО в КИРИЛА ВУКОЄМСЬКОГО. Ціни для членів СУПО знижені. Поштою замовлення за надрядям.

ПОВІР АВТОМОБІЛІСТІ!

АНДРІЙ САВЧУК

LIBEREC, ONDŘEJOVSKÁ, 14.

Заступник фірми „NAPTASPOL“ допорує олію марок „САР-ОІІ“ Замовлення доставкою. Тим, що оплачуються на це оголошення 15% знижки на оф. ціни. Франко — кожна стаття. При більшій замовленні жалайте окрему оферту.

OBSAH: Hledáme vůdčí osobnosti. — Do názvy Ukrajina. — Pramen naší síly. — Konference ukrajinských organizací u Ml. Boleslavi. — Ze života členů svazu. — Drobné zprávy.

„Ukrajinskýj Samostijnyk“ vychází I. každého měsíce. — Majitel a vydavatel Svaz ukrajinských veskovských organizací v Liberci. — Odpovědná redaktorka Aena Langrová, Ruprechtice č. 471 u Liberce. — Řídí redakční kruh. — Adresa redakce a administrace: „Ukrajinskýj Samostijnyk“, Rizočel 1, čp. 222 u Liberce. — Novin. sazba povolena red. pošt. a telegr. č. 46177 VII-935, podávající pošt. úřad Liberec 3. Tiskárna František Loos, Praha-Vinohrady, Americká 41.

Тарас Шевченко:

... Мовчать гори, грає море,
Могили сумують,
А над дітьми ковацькими
Поганці панують!

... Гине слава, батьківщина;
Немає де дітись...
Виростають нехрещені
Ковацькі діти,
Кохавються неплемані;
Без попа ковають;
Запродана жданя віра,
В церкву не пускають!

(„Тарасова ніч“).

... Обідрава, сиротою
Понад Дніпром плаче;
Тежко, важко сиротині,
А ніхто не бачить,
Тільки ворог, що сміється...

... Нехай свою Україну
Я ще раз побачу;
Нехай ще раз послухаю,
Як те море грає,
Як дічина під вербою
„Грици“ заспіває;
Нехай ще раз усміхнеться
Серце на чужині,
Поки динь в чужу землю,
В чужій домовині!

(„До Основ'яненка“).

... Може, нікуди я в його
До старого плуга
Новий леміш і чересло
І в тяжкій упряжці
Може, в'орю переліг той,
А на перелозі
Я посию мої слова,
Мої щирі слова.
Може, відають і виростуть
Нові обоюди,
Розанахають погане,
Гиньце серце, трудне,
І вицвітає сурковату,
І надлють живої
Ковацької тії крові,
чистої, святої...

(„Чигирин“).